NĂM THỨ NĂM — SỐ 379 MỖI SỐ 5 xu 辛未年三月十二日 NGÀY THỨ TƯ 29 AVRIL 1931

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm . 4$00	6$00
Sáu tháng 2.30	3.50
Ba tháng 1.50	2.00

Mua báo phải trả tiền trước
Thơ và mandat gửi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng xin thương nghị trước

TIẾNG-DÂN

敲民

LA VOIX DU PEUPLE

Chủ nhiệm kiêm Chủ-bút
HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý
TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

Mỗi tuần xuất-bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

BÁO-QUÁN
Đường Đông-Ba — Huế
Giây thép nói số 62
Giây thép: TIẾNG-DÂN — Huế

Chế độ xã-hội có hoàn-thiện thì người trong xã-hội ấy mới có hạnh phúc.

SAO GỌI LÀ XÃ-HỘI?

XÃ-HỘI HỌC QUAN-HỆ VỚI NGƯỜI ĐỜI THẾ NÀO?

Số báo 377 ký-giả có bài « **Chữ cũ nghĩa mới và danh từ mới** ». Những danh-từ mới ấy vẫn nhiều, không thể kể hết, nay xin nói hai chữ **Xã-hội** 社會.

Tiếng xã-hội ở xứ ta ngày nay đã thành tiếng thông thường, không có gì lạ. Song nói về cái định nghĩa chân chính cùng phạm vi và tác dụng của nó, theo các nhà học-giả Đông Tây đã công nhận, thì hiện nay nó đã thành một môn khoa-học rất quan trọng, rất to tát; người mình ít kẻ xét đến mà phần nhiều lại có chỗ hiểu lầm. Trong chỗ hiểu lầm ấy, ký-giả có thấy rõ 2 đều:

Một là chỉ thấy một học thuyết nào, hoặc chủ-nghĩa của một đảng phái riêng nào, mà trùm lấy cái tên xã-hội, thì nhận lầm rằng xã-hội cũng như phái quá-kích và vô-chánh phủ. Thiên về đường ấy, có phòng ngừa chỗ cuộc tân-hóa chung thế nào, ai cũng đã rõ. Ấy là lấy một nhánh mà bao cả toàn cây.

Hai là hiểu lầm rằng đã có dân-tộc nhân-quần lập thành một cái đoàn-thể quốc-gia, ấy là xã-hội; nhân-tuần cố-tức, cứ bo bo giữ lối hủ bại ngày xưa, không biết xoay chuyển cuộc thế, cải cách công việc cho hợp với tình thế hoàn cảnh, mà tự nhận là mình đã sẵn có xã-hội rồi; xem xã-hội cũng như tiếng « nhân-quần », « dân-tộc » trống không kia.

Hai đều lầm trên, một đều thì phạm vào cái đều « muốn mau không thành » 欲速不達, cũng như muốn cho hột nọ mọc ra cây mà đập nát cái xác, muốn cho trứng nọ nở ra chim mà đánh tan cái vỏ, đều ích chưa thấy mà sự hại đã lan ra. Đều lầm thứ hai lại phạm vào câu: « đến đâu hay đó », không khác gì ngồi đợi cái hột nọ mọc cây mà cỏ rậm đất khô, không biết vô phân tưới nước; mong cho trứng nọ nở chim mà cư dề nơi tuyết lạnh mưa dầm, không biết tìm cách giữ cái ôn-độ cho vừa thích.

Hai đều lầm ấy, bên nào cũng đi về cực đoan bên nấy, kiết cục đều là hại cho sự tấn-hóa chung. Truy nguyên cái lầm ấy thì ta thấy chính vì không hiểu cái định nghĩa chân chính của « *xã hội học* » mà gây ra vậy.

Xã-hội-học gần đây, các nhà học-giả đã công nhận là một môn khoa-học, có lai lịch, có hệ thống, phạm vi rất rộng mà ảnh hưởng rất sâu xa; chớ không phải chỉ nói « xã-hội » tròn núc núc như trái ổi kia mà gọi là xã-hội học được.

Muốn hiểu rõ chân tướng và nội dung của xã-hội học cho được tường tận, cần phải khảo cứu các học-thuyết của học giả Đông Tây đã giải thích bàn định, không thể tóm tắt trong một bài ngắn ngủi nầy. Nay chỉ xin lược nói qua cái danh từ và định nghĩa chút đỉnh thôi. (Sau nầy bản báo sẽ lần lượt đăng bản dịch « Xã-hội-học » hiến cùng độc giả.)

Hai chữ xã-hội, gốc là chữ Tàu, hai chữ dùng thành liên từ, đầu từ đời Tống (trong bản Hành trọng ông Trình minh-Đạo), song theo cái nghĩa hẹp, chỉ trong phạm vi một làng. Đầu tiên Âu hóa truyền sang phương Đông, chữ *sociologie* trong bản thực nghiệm Triết-học của người Pháp, người Nhật trước liết dịch là « *thế thái-học* » 世態學, sau lại đổi là « *xã hội-học* » 社會學. Chữ xã-hội-học thông dụng bắt đầu từ đó.

Trên là nói lai lịch hai chữ xã-hội, nay xin theo các nhà học giả đã bàn giải mà nói cái định nghĩa:

Xã-hội là công việc tác dụng giáo hộ của loài người, mà xã hội học là nghiên cứu cái nguyên tố, nguyên lý, do lịch sử và tâm lý mà xét hình thức cấu tạo và phát đạt ra thế nào.

Xem định nghĩa ấy thì rõ từ có loài người đã có cái sở hình xã hội. (群居 hình con chim con) mà môn học xã-hội, là về khoảng cận đại do các nhà học-giả nghiên-cứu tổng hợp làm thành một khoa học.

Trên đời nầy, không có cái gì không nhân mà có quả, vậy muốn cho một cái xã-hội hoàn-thiện, tất nhiên phải trước biết cách cấu-tạo và phò thực cho hoàn thiện. Mà muốn biết cách hoàn thiện ấy trước phải biết xã-hội-học là thế nào; dầu không phải là chuyên tâm mà làm nhà chuyên môn, ít nữa cũng phải hiểu rỏ chỗ thường thức trong xã-hội học. Nếu không như thế, chỉ đứng ngoài cửa như người lùn xem hát, mà ngày nay nói xã hội cải-lương, ngày mai nói xã-hội tấn-hóa, không khác gì ngồi nói chuyện ăn, không khi nào được no bụng vậy.

Hà Huy Nhân

Xem ở trang ba bộ tiểu thuyết:

Nghĩa nước tình nhà

CHUYỆN HAY

Cái tâm-lý xu-phụ

(Câu chuyện xe tưới nước ở Huế)

Loài người còn một cái tâm lý khả ố nữa mà Lạc nhân chưa có dịp nói đến, là cái tâm lý xu phụ, — hay là nói nôm: cái tâm lý nịnh hót. Đối với cái não đơn giản thì cái tâm lý ấy không có vẻ phức tạp. Họ nghe nói nịnh hót, chỉ biết là nịnh hót, chớ không khi nào thử « phân chất » coi nó có những gì.

Trước hết nịnh hót có hồi vì mình thiếu vật gì. Kẻ nghèo, kẻ hèn, thiếu tiền của, thiếu công danh, vì cái thiếu đó mà đi nịnh hót kẻ giàu, kẻ sang.

Nhưng thiếu mà không muốn có, cũng không nịnh hót; chính vì thiếu mà còn muốn có như người, mới đổ ra nịnh hót.

Lại cũng có kẻ giàu mà hót kẻ nghèo, kẻ bề trên mà nịnh người bề dưới, đó là vì họ thiếu một món khác, ngoài sự giàu sang của họ.

Còn một cách hót nữa ta thường thấy mà tìm bề nào không thấy cái lý do, tức là cái tâm lý « hót nịnh để hót nịnh »: vì thấy người ta hót nịnh kẻ nầy kẻ khác nên bắt chước làm theo. Giả như Lạc-nhân mà viết chữ tây, thì sẽ viết: hót nịnh theo lối snobisme.

Lạc-nhân phân chất gọi từ như vậy chớ chắc còn có kẻ chuyên môn tìm ra nhiều yếu tố khác nữa. Trên kia có nói cái nhịp làm cho Lạc-nhân bàn đến cái tâm lý xu phụ của người đời. Nhịp gì? Tức là cái nhịp khí trời hạn nắng mấy lâu nầy.

Ở Huế đây mấy tháng rày nắng mãi. Nhưng nắng mà còn chịu được, đến mấy tuần lễ lại đây thì quá sức. Ai có đời trời mùa xuân mà nóng nực đến cực điểm, hàn thử biểu lên đến những 34, 35 độ. Nắng đã thế mà mỗi bước ra khỏi nhà là bụi đầy đầu tối mặt. Cái đó mình không phàn nàn với ai được: người ta có xe hơi đi vẫy bụi lên, mình không có xe hơi, mình đi chưn, phải hít bụi vào; chẳng lẽ mình đi trách ông trời sao có sinh ra lắm bụi! Nhưng trách là trách cho cái xe tưới nước ở trong thành phố: cái xe hơi tưới nước đó, Lạc-nhân cũng như tất cả mọi người ở thành phố, đều có hàn góp ít nhiều để mua sắm, thế mà sao nó khéo vô tình! Ở Huế có được vài con đường đổ nhựa, như đường Jules Ferry và phố Paul Bert. Mấy con đường nhựa nầy thì không có bụi bao lắm. Nhưng phần nhiều mấy ngỏ đường khác toàn bằng đất, hoặc đá be che, xe ngựa đi qua lại lâu rồi tuồng như là xới cả cái mặt trên, hễ một cơn gió thoảng qua là không lắm gì hết bụi. Đáng lẽ ra có tưới nước là tưới mấy con đường đất trước, thế mà họ có ngó chi mấy ngỏ đường ấy, cứ tưới mấy con đường nhựa. Quái thật! Có lẽ họ nói mấy con đường đất kia ít người đi chăng? Không phải, mấy con đường như đường Đông-ba, Đồng-khánh lại náo nhiệt hơn con đường Jules Ferry nữa kia. Vả chăng xe hơi có sẵn, khí cụ cũng sẵn, có tưới các con đường kia thì cũng chả tốn chi thêm là bao nhiêu, chỉ mất mấy lít xăng và mấy thước nước là cùng. Thế thì vì sao...?

Kiểm duyệt

Lạc-nhân chỉ tiết một điều là thành phố Huế gần đây đã đổi làm thị xã. Thế mà không có một hội đồng thành phố như ở các nơi, để bênh vực quyền lợi cho dân cư. Thành ra những chuyện như chuyện xe tưới nước hồi với đường đổ nhựa, cùng bao nhiêu chuyện khác không biết đem nói với ai được.

Kiểm-duyệt

Lạc-nhân

Tình hình phía Bắc Trung-kỳ

Ở HÀ-TỊNH

Hà-nội, 27 Avril

Tòa Công sứ Hà-tịnh cho hay rằng ở vùng Phú phương linh đồn Chu lễ có giải tán một cuộc biểu tình đông độ 1.500 người. Trong đám người biểu tình có **30 người chết** và cũng gần chừng ấy người bị thương. Viên quan đồn và một người lính khố xanh cũng bị thương.

Đồn lính Hà tịnh lại cho hay rằng hôm 15 Avril một viên đội và 3 người lính khố đỏ xin phép nghỉ mấy ngày về đến làng Chợ thương thì bị một toán cộng sản hành thích. Viên đội bị giết chết, còn ba người lính thì bị thương.

* * *

Trong một buổi diễn kịch để lấy tiền cứu tế nạn dân ở Hà tịnh, bọn cộng sản nhân chỗ đông người rải truyền đơn công kích, nhiều người bị bắt.

Ở Hà tịnh cũng như ở Nghệ an, quân lính đề phòng rất nghiêm nhặt để giữ trật tự, nhất là cho khỏi xảy ra các việc rắc rối trong ngày 1er mai sắp đến đây.

Ở NGHỆ-AN

Ở thành phố Vinh, tình hình vẫn yên ổn, sự sinh hoạt vẫn náo nhiệt, việc buôn bán và việc thông thương không đình trệ, duy chỉ có nhà cửa thì đắt giá hơn trước nhiều, vì các nhà giàu có ở trong các miền nhà quê tránh nạn cộng-sản đều lên trú ngụ ở đấy rất đông.

Ở Đô lương là miền mới xảy ra cuộc biểu tình hôm 12 Avril vừa rồi, thì chưa được yên ổn lắm, lính tráng canh phòng cẩn mật để đề phòng những sự bất ngờ có thể xảy ra.

Trong tỉnh Nghệ-an hiện nay có hơn sáu mươi cái đồn do lính lê dương, lính khố đỏ và lính khố xanh đóng ở các nơi hiểm yếu, để bảo vệ sự trị an cho nhân dân.

Văn Uyển

Đời người

Cuộc đời nào phải chuyện làm chơi,
Trót đã sinh ra cái kiếp người:
Trên, dưới trăm năm, trong vũ trụ,
Dọc ngang bảy thước giữa trần ai.
Thông kia đương gió càng reo mãi,
Beo nọ còn da cứ sống hoài.

Gánh nặng đường xa

Ngồi không ăn luống chán rồi giá,
Từng trải gian nan mới gọi là....
Gánh trịu hai vai nào quản nặng,
Đường dài muôn dặm dễ nài xa.
Biển Nom rưng bắc kia hai thặng,
Đất Á trời Âu vẫn một nhà.
Miễn được đôi mềm chân cứng mãi,
Đi lâu ắt cũng tới nơi mà...

H. Z.

Nói chuyện nước Tây-ban-nha

Nước quân chủ Tây ban nha đã thành nước Tây ban nha dân chủ cộng hòa. Đó là chuyện đã qua, kể từ ngày 14 avril vừa rồi. Nay ta thử xét lại cái tình trạng nước Tây ban nha quân chủ để xem vì sao mà có cuộc cách mệnh và nước Tây ban nha Dân quốc.

Trước trận Âu chiến ở xã hội Tây ban nha phái tư bản và đại điền chủ thì rất ít người, không thế lực bao lâm; phái tiểu tư bản (di buôn, thủ công, quan lại) thì yếu thế lắm, [illegible] giữa và miền phía Nam; phái lao động cũng một ít ở các sở mỏ ở Madrid, Asturies, Rio Tinto và trong các nhà máy dệt ở Catalogne thôi. Trong một xã hội như vậy mà nhà vua lại dựa vào hai phái binh lính và tôn giáo là hai phái mạnh hơn hết lúc bấy giờ thì tha hồ muốn làm gì thì làm, không khi nào có một chút phản động.

Nhưng rồi thay cho vua Alphonse XIII trận Âu chiến nào có để yên thế cho đâu. Sau trận Âu chiến tình hình kinh tế cả Âu châu sôi nổi, nước Tây ban nha không thể đứng riêng ra một mình được mà cũng phải chịu cái ảnh hưởng chung ấy. Bắt đầu từ đó, phái lao động Tây ban nha mới có ý thức, mới lập thành đoàn thể lớn, mới buộc giai tiền lạc bền vững.

Lẽ thường, tiếng nồi to thì tiếng đội lại cũng phải to, đối phó với phái lao động có ý thức kia, vua Alphonse XIII dẹp hiến pháp lại một bên, bao nhiêu tự do ngôn luận, tự do hội hiệp đều chôn vào một chỗ mà quyết ra tay dùng binh lực. Năm 1923 vua bèn đem Primo de Rivera ra để giúp việc. Primo de Rivera là một tay độc tài có tiếng, vừa mới lãnh chức thủ tướng thì đã có cuộc hoành chính (coup d'Etat) ở Barcelone ngay. Chánh thể độc tài không những không làm tắt được phong trào lao động, lại còn làm cho toàn thể nhân dân đều sinh bất phục. Về chính trị thì bao nhiêu chuồng tù đều chật ních, về kinh tế thì số nợ càng ngày càng tăng (năm 1923, 15 milliards đến năm 1929 tăng lên đến 20 milliards), giá đồng peseta càng ngày càng sụt mãi, gần mất đến một phần nữa giá, kỹ nghệ thì lỗ mãn vô cùng. Trước tình trạng như thế các phái thuở nay là bọn thâu với chủ nghĩa quân chủ: như phái quân chủ, tôn giáo, binh lính, quí tộc, đại điền chủ..., vẫn không bình gì phái lao động, nhưng vì quyền lợi riêng của họ mà cũng phải lắc mặt bức Primo de Rivera lui bước.

Thống soái Berenguer lên thế. Khi mới nhậm chức, thì thủ tướng Berenguer hứa nào trả các quyền tự do lại cho dân chúng, nào thi hành lại hiến pháp, nào nhóm Quốc hội, mở cuộc tuyển cử. Xem ngoài vẻ thì có khác Primo de Rivera, nhưng bề trong thì cũng là một tay độc tài dối lốt. Những đều hứa vẫn nằm mãi trong lời hứa: tự do lập hội, tự do ngôn luận.. nhân dân đều không có cái nào cả, các cô lao tù mỗi ngày mỗi thấy thêm người, vẫn có bổ chế độ kiểm duyệt báo chí, nhưng nhiều nhà báo bị tịch biên hoặc bị đóng cửa, như thế thì lại quá gắt hơn kiểm duyệt kia; hiến pháp nào có thấy thi hành; Quốc hội tuyển cử nào có thấy nhóm.

Giữa tháng 11 năm ngoái thì bắt đầu xảy ra các cuộc biến động phản đối. Gần khắp trong nước, thợ thuyền bãi công xung đột với cảnh binh, số người bị thiệt mạng và bị thương không ít. Vì cảnh binh phá một đám táng thợ tại Madrid mà từ bắc chí nam, bao nhiêu thợ thuyền đều bãi công rào để phản đối. Berenguer thiết ngay binh luật để đối phó, bắt đến hàng 1000 người, nhưng nào có yên đâu. Tại Madrid Oviedo, St Sébastien, Séville, Grenade, Sagonte, Cadix v. v... mà [illegible] đều có những cuộc tổng bãi công, mà những cuộc tổng bãi công đó lại kéo dài hơn trước. Nào có phải một mình thợ thuyền đâu, đám học sinh cũng không yêm, vì dưới chánh phủ Berenguer, Callejo tổng trưởng học chính thay đổi nhiều đều làm cho học sanh bất mãn, nhứt là về việc lập lớp dạy về tôn giáo. Học sinh cũng dày dặc lắm, họ lập thành đoàn thể lớn, có cơ quan cổ động (báo Nueva Espana), không khác gì thợ thuyền. Khắp trong nước, chỗ nầy học sinh bãi khóa, chỗ kia học sinh biểu tình, mà nhứt là ở Barcelone học sinh hoạt động riết hơn hết. Ngoài thợ thuyền và học sinh ra, thì còn phái binh lính nữa. Từ lính cho đến các hạ võ quan, ai nấy cũng phản nàn chính sách độc tài mà thâm nhiễm ý tưởng cộng hòa. Xem như cuộc khởi nghịch ở Jaca cùng ở nhiều nơi khác thì đủ rõ. Tuy những cuộc khởi nghịch nầy bị thất bại, nhưng cũng đủ làm cho ngai vàng của vua Alphonse XIII lung lay thêm một bực nữa.

Khi Berenguer mới định ngày bàn cử thì phái xã hội, phái cộng hòa, phái công đoàn nhứt định không dự, mà đến phái quân chủ như (Alba và Melchiades Alvares) cũng tỏ ý không tán thành một Quốc hội như củ. Berenguer biết thế mình không vững bền được nên xin từ chức.

Aznar nối gót. Primo de Rivera, Berenguer, Aznar, khác chăng cũng chỉ là cái tên bên ngoài, mà bên trong cũng là độc tài như nhau cả. Chúng tôi không cần phải nói, độc giả chắc cũng đủ rõ dưới chánh phủ Aznar, tình trạng nhân dân Tây-ban-nha không thay đổi chút nào mà tình hình Tây-ban-nha cũng y nguyên như trước.

Kỳ tuyển cử nghị viên tỉnh thành vừa rồi mới làm cho ngôi vua Alphonse XIII đổ hẳn, chế độ độc tài theo đó mà tiêu đi... Tây-ban-nha lập thành dân quốc.

Hiện tình Tây-ban-nha mới đến đó. Nhưng chúng ta hãy bước lời một bước, hãy chước một đôi bạn đồng nghiệp hỏi: « Dân quốc Tây-ban-nha có đứng vững được không? » Chúng ta thật không tin gì lời tuyên ngôn của vua Alphonse XIII khi trốn sang đến Marseille (Pháp), vì trên đời chuyện gì không thích thì không thể sống còn được, quân chủ đối với Tây-ban-nha hiện thời đã đứng hẳn vào chỗ « không thích » đó rồi. Chúng ta sở dĩ hỏi câu đó là vì nhìn vào dân quốc của bác Tưởng-giới-Thạch gần một bên chúng ta mà phải ngại cho dân quốc Tây-ban-nha. Huống chi theo những tin tức sau khi dân quốc thành lập thì rõ rằng chỉ phái cộng hòa là đạt hẳn được mục đích, chớ các phái xã hội thì chỉ xem như mới bước được một bước thôi.

Nam-Sơn

https://tieulun.hopto.org

ANNAM LỊCH SỰ
HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ JOB

LỊCH LÀ GÌ ?

Nói về dương lịch

(Tiếp theo)

Thăng – Sự suy đoán dương lịch cốt cầu cho sự ghi chép trong lịch được thích hợp với sự vận hành của thái dương, đến như mặt trăng khi tỏ khi mờ, khi tròn khi khuyết thì không quản đến. Cho nên có thể nói rằng dương lịch là thứ lịch ghi ngày ghi năm chớ [illegible] theo học lý mà nói thì trong một năm, có thể nói ngày thứ nhứt, ngày thứ nhì, đến ngày 31, ngày 32 ....cho đến ngày 364, ngày 365. Chỉ vì nói thế thì chữ số quá nhiều, đem dùng có đều bất tiện, nên phải chia 1 năm ra nhiều bộ phận nhỏ để dùng cho tiện. Bởi thế cái tháng ở trong dương lịch chỉ là một phần nhỏ trong một năm, khác hẳn với ý nghĩa của tháng trong âm lịch và âm dương lịch. Số ngày trong một tháng phải suy theo mặt trăng mà định, mà có thể tùy ý định lấy. Song vì sao lại định tháng giai tháng ngắn khác nhau, không lấy gì làm tiêu chuẩn được ? Chúng ta muốn biết đều lấy thì chỉ xét về lịch sử chớ không xét về học lý được. Nguyên khi mới có lịch Julien thì định những tháng 1, 3, 5, 7, 9, 11 là 31 ngày, những tháng 2, 4, 6, 8, 10, 12 là 30 ngày. Song mỗi năm như thế thì có đến 366 ngày nên tháng 2 phải bớt 1 ngày để đem năm thường lại 365 ngày. Nhưng vì sao lại bớt ngày vào tháng 2 mà không bớt vào tháng khác ? Trước kia đã nói tháng 2 hiện nay là tháng 12 trước khi chế định lịch Julien. Theo chế độ buổi ấy thì phàm tử hình là thi hành vào cuối năm cho nên lấy tên thần địa ngục mà đặt tên tháng ấy. Người ta thường cho tháng ấy là tháng xấu, đó chính là cái lẽ khiến người ta đem tháng ấy bớt đi một ngày. Đến như tháng 7 tháng 8 đến 31 ngày cả là bởi lẽ gì ? Nhân sau khi dùng lịch Julien, thì vua La mã là Auguste đã từng đính chính một lần, ông muốn để một chút kỷ niệm của mình trong sự đính chính ấy nên lấy tên mình vào đặt tên tháng 8 gọi là Auguste lại hiềm tháng tám chỉ có 30 ngày, cho là chưa đủ, nên lại bớt một ngày nữa của tháng 2 mà thêm vào tháng 8. vì thế tháng 2 chỉ còn có 28 ngày. Nhưng nếu tháng 9 cũng để theo cũ thế thì có 31 ngày. Tiếp liền nhau, như thế lại bất tiện. vậy kể từ tháng 9 thì ngược thứ tự lại, và định tháng 9 thì 30 ngày, tháng 10 thì 31 ngày, tháng 11 thì 30 ngày, tháng 12 thì 31 ngày.

(Còn nữa)

Đông Hải

Thú-y Nguyễn-trọng-Trữ soạn

Phép nuôi lợn 0$17

Phép nuôi gà 0$18

Phép nuôi thỏ 0$18

Nhà thực nghiệp nên xem ba quyển sách ấy.

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ

THANH HÓA

Kiểm duyệt bỏ

HÀ TĨNH

Kiểm duyệt bỏ

Lại cờ đỏ truyền đơn

Sáng ngày 16 Avril này, như ở về Gối-mỹ, Thinh-xá (Hương sơn) thấy treo cờ đỏ và truyền đơn rải nhiều chỗ ; các hào lý đã đưa lên trình dồn.

Lai cảo

QUẢNG BÌNH

Cúng đường tận tối

Mấy làng ở về miền sơn-cước, phủ Quảng-trạch, như làng Liên lệ, Minh lệ, Lạc giao. Biểu lệ v. v. . . điền thổ hiếm hoi, dân gian không thể sống với nghề nông được, mà phải xoay qua nghề buôn bán, mà buôn bán thì xứ Lào là khá hơn : mua hàng hóa Lào ra bán rồi mua thổ sản mình vào bán lại cho Lào ; bán ngược buôn xuôi, đầu năm chị tối mà chưa chắc là đủ tiêu. Thế mà mới rồi có giấy cấm cất hàng Lào về bán, nếu ai không tuân lệnh thì sẽ bị nghiêm trị. . . .

Có người nói rằng « Sở dĩ có giấy cấm ấy, là vì các chú chệt kêu nài cho hàng hóa của họ khỏi bị ế » Có thật vậy không ? Không lẽ...

X. X.

QUẢNG NAM

Câu chuyện may áo cho dân đoàn

Nhơn nhịp lộn xộn nầy, quan sức các làng phải dặt đoàn ấp, đoàn phu, để tuần phòng trong làng, và có sức may áo dấu cho đoàn ấp, đoàn phu. Những áo đó, quan sức các làng lấy tiền trong sổ dân tư ích mà may, nên hai tên lý trưởng làng Cẩm khê và làng Phú thị, tổng Vinh quý phủ Tam kỳ) mượn cớ lấy sách nhiễu mấy tên dân nghèo, bắt góp mỗi người năm bảy cắc bạc, có người nào nói gì thì dọa trình quan. Những dân ngu dại, nghe nói trình quan thì đã hoảng hồn, nên tên nào cũng chạy kiếm mà góp !

Lệnh ít lạc nhiều, dân thôn quê thật khó nỗi ăn chịu, mà nào có phải chỉ hai bác lý ấy đâu !

T.

Xét nhà bắt người

Ngày 29 tháng 2 Annam, khi năm giờ rưỡi sáng, quan án, quan phủ, đội lệ và lính, về xét nhà ông Huỳnh Minh, Huỳnh Phát, Huỳnh Khánh, và bà Gi, ở làng Hà mật, phủ Điện bàn. Chẳng tìm thấy giấy má gì quan hệ, nhưng cũng cứ bắt ông Huỳnh Minh, 4 người cháu của ông, và 2 người dồng hương, đem về tỉnh, chưa biết vì việc gì.

Mấy người ấy, thuở nay có tiếng hiền lành, từ bé đến lớn, chuyên nghề canh cuốc, buôn bán làm sinh nhai, không làm đều gì phạm phép. nay đương buổi lộn xộn nầy có ai vu cáo đều gì mà bị tình nghi chăng ?

Thương tâm lai cảo

QUẢNG NGÃI

Tòa Kiểm duyệt bỏ

PHAN THIẾT

Vu cáo

Từ khi làng Thiện - Mỹ, tổng Thắng-an, phủ Hàm thuận được phép quan trên cho lập hội «Thanh minh» đến nay, thường năm đến ngày thanh minh, trong làng góp kẻ ít người nhiều mua lễ vật để cúng cho các vong hồn người kh ất mất. Năm nay, theo lệ thường, ngày 18 tháng hai Annam, lối 8 giờ tối, các ông hào mục và dân đem lễ vật ra mồ cúng. Khi cúng có đùng trống chiêng. Tên Đào-Khá (người làng) đi báo với quan Phủ rằng dân làng tụ họp đông đảo lại thêm trống chiêng inh ỏi, không hiểu họ toan làm việc gì (Cộng sản chăng ?). Liền đó quan sai thập và lính qua vây bắt. Khi ấy lễ vật để lên còn tại mồ, mà người cũng vẫn còn đông đảo. Vì có lính quan nên lính bắt mấy người trong yếu giải về nhà chánh hội Đặng Tường (anh rể tên Đào-Khá), vì tại nhà chánh hội có che một cái rạp để khi cúng xong về đó ăn uống và lính sổ chung niên. Rồi đó tên Khá nài giải cả đầu heo và trống đến quan. Quan Phủ khám xét xong, cho làng đem trống về, còn đầu heo thì cho lính. Hiện nay việc còn chưa xong không biết quan có lấy lẽ công minh mà trị tên vu cáo kia chăng ? Nghe đâu tên nầy cũng vì lấy thế mình là người tân tật (đau chưn, có giấy tân tật), không lẽ quan trên làm tội, nên lâu nay thường hay vu cáo cho người ; như trước đây có vu cho hương lý làng Thiện-Mỹ bang bâng mồ mả của tiền nhơn y làm đường công hương. Quan Phủ có phái về khám xét, nhưng cũng chẳng thấy gì, mà cũng chưa xử ra sao cả.

Người nghe chuyện

BẮC-KỲ

Bắt 36 người

Được tin báo bọn cộng sản đang tụ họp để tổ chức biểu tình vào ngày 1er Mai, sở Mật thám Haiphong, Hanoi, Nam định có hiệp sức cùng sở Cảnh sát, hồi chín giờ đêm hôm qua, đến vây khám trên gác nhà số 37 phố Belgique. Thấy động, những người trong nhà trèo qua cửa sổ chạy trốn. Một người vướng giây điện nên bị bắt. Sau đó các viên chức có đến khám nhà số 157 phố ấy và bắt được mấy người. Rồi lần lượt đến khám nhà số 28 phố đường Cát-cụt, số 8 ngõ Quảng lạc và ngõ cầu đất. Trong khi vây nhà số 8 ngõ Quảng Lạc. những người ở trong có bắn súng ra, nên các nhà chuyên trách cũng bắn vào Hiện bắt được tất cả 36 người trong sơ ưu có Ngô đình Mẫn Tài chính tổng trưởng tỉnh bộ Bắc kỳ ; Trịnh đình Cửu, đại biểu của Trung ương đảng bộ Bắc kỳ ; Lê thị Cất, thông tin của đảng bộ Bắc kỳ, nhiều truyền đơn, bản in và đạn súng lục Các tang vật ấy và các đồ đạc ở những nhà này đều bị tịch biên cả.

Trong khi xung đột có 2 người bị thương nặng. Theo như tin của sở mật thám thì việc bắt bớ này rất quan trọng vì trong số những người bắt được có nhiều trọng yếu trong đảng cộng sản.

(P.N.T.Đ.

Hai chi bộ cộng sản

Ở Nam định, linh cảnh sát bắt được một người khách lai và vợ anh ta, đều có chưn trong một chi bộ cộng sản, và nhiều giấy má về việc đảng. Nhiều học sinh cũng có chưn trong chi bộ ấy cũng bị bắt. Gần đến ngày 1er Mai nên đảng cộng sản hoạt động lắm.

Ở Phủ lý, sở Mật thám lại khám phá được một chi bộ cộng sản toàn đàn bà con gái Có một ít người bị bắt cùng giấy má về việc đảng.

MỘT NGƯỜI BỊ XỬ TỬ vắng mặt, bị bắt ở Saigon

Ngày hôm qua 19 avril sở mật thám bắt được một người có chân trong tổng bộ Đông dương cộng sản đảng, tên là Trần Phú, tức Lý Quý quán tại Hatinh. Trần Phú có một cái địa vị trọng yếu trong đảng cộng sản Đông dương không khác gì Ngô đức Trì và Nguyễn ái Quốc, có sang Tàu sang Nga. Phú đã bị tòa án Vinh xử tử vắng mặt.

Nhà Trần Phú trọ ở Saigon nay xét ra là một nơi in các giấy má cho tổng bộ của đảng, lại bắt được giấy má quan trọng nhiều lắm.

AI MUỐN ĐI COI PARIS ?

Nhân dịp đấu xảo ở Kinh-Đô Paris, chủ tiệm chụp hình KHANH-KY có tổ chức một cuộc du lịch rất lớn, bất kỳ đàn ông hay đàn bà, ai muốn đi tây, tiệm KHANH KY cũng nhận lãnh. Mà những người đi với M. KHANH-KY thì có lời nhiều lắm, vì M KHANH-KY đã thương lượng với các hang tàu, xe lửa và Hôtel-Restaurant ở Paris tính giá tiền thiệt re ca tiền ăn chơi hai tháng (hay là một tháng thì lại sụt giá tiền xuống) ở trong và ở ngoài Paris cộng với tiền tàu từ Hai-phong hay Tourane tới Paris độ chừng như sau nầy :

Hạng nhất hai hàng	2650$
Hạng nhì —	1970,
Hạng ba —	1600,
Hạng tư entre-pont	950,

Cuộc đấu xảo hoàn cầu thuộc địa nầy rất là to lớn, người nào có tiền chút đỉnh cũng điều nên đi coi, dịp nầy là coi hết sự khôn khéo cả trong thế giới Ai chưa có giấy thông hành cứ gởi thư hỏi tiệm chụp hình KHANH KY sẽ chỉ cho mà xin hay là lấy giùm cho cũng được.

Ai không cần tiền một lần thì trước khi xuống tàu hãy trả quá nửa phần tiền cũng được.

Khi đi tàu và khi qua Paris vẫn có người của tiệm KHANH-KY thông thạo và ở lấy đã lâu để lo chỗ ăn chỗ ngủ tử tế và cùng dẫn đi chơi

Càng nhiều người đi chừng nào giá tiền càng rẻ chừng nấy.

Có bao chuyến đi độ chừng tháng năm, tháng sáu và tháng bảy tây ai đi tháng nào, xin nhận chỗ trước ít ra là một tháng hay là ai muốn đi riêng không cần người dẫn đường chỉ lấy vé khứ hồi Haiphong Marseille không mà thôi thì đi tháng nào cũng được.

Hạng nhất hai hàng độ chừng	17 680	francs
Hạng nhì —	12.680	—
Hạng ba —	7 900	—
Hạng tư —	4 550	—

Ai muốn hỏi thêm điều gì cứ viết thơ cho

M. KHANH - KY
54 đường Bonnard Saigon

KÍNH CÁO QUỐC DÂN

Bản báo nhận được bức thơ của gia quyến cụ Phan Tây Hồ, xin đăng nguyên văn sau nầy :

Về công chuyện nhà thờ cụ Phan Tây Hồ mấy lâu chúng tôi vẫn nhờ M. Huỳnh đình Điển trông nom, mọi sự đều được châu tất. Số tiền phúng điếu đem ra xây mộ, dựng bia và làm nhà thờ còn dư, tạo được ba căn phố ở đường Noël, mỗi tháng góp đặng 45$ dùng về việc hương hỏa, đóng thuế đất và tu bổ trong nhà thờ.

Ngày nay M. Điển tuổi già sức yếu quản lý không khám mà chúng tôi phần lo sanh kế, phần ở xa xuôi, trông nom cũng không tiện. Đã dàn : M. Điển không thể giúp cho chúng tôi được nữa thì chúng tôi phải nhờ đến người khác. Nhưng kẻ thì bàn giao cho hội Trung kỳ ái hữu, kẻ thì bàn giao cho hội Tương tế Gò công, cũng có kẻ bảo nên cử một bàn trị sự để quản lý. Dư luận phân vân, việc chưa quyết định. Vậy xin đăng lên báo chương để chất chính cùng quốc dân, hoặc ai có lòng tốt đứng nhận trông nom dùm, hoặc ai có ý kiến gì chánh đáng, xin viết thơ thương lượng với M. Điển là người thay mặt cho chúng tôi, ở Saigon 106 Rue Pellerin.

Tiện đây xin lục đăng bản thống kê số tiền thâu xuất về việc nhà thờ từ Janvier 1930 đến Mars 1931.

SỐ THÂU

Tiền phố tháng	Janvier 1930	45$00
»	Février »	45.00
»	Mars »	45.00
»	Avril »	45.00
»	Mai »	45.00
»	Juin »	45.00
»	Juillet »	45.00
»	Août »	45.00
»	Septembre »	45 00
»	Octobre »	45 00
»	Novembre »	45.00
»	Décembre »	45.00
»	Janvier 1931	43 00
»	Février »	45 00
»	Mars »	45 00
		675$00

Cộng sở thâu trên đây là sáu trăm bảy mươi lăm đồng

SỐ XUẤT

Chi phí về lễ kỷ niệm tử châu niên 24 Mars 1930	21$14
Chụp hình nhà thờ	10 00
Mua 4 cái bàn bàn nguyệt	44 00
Mua 2 cặp đôn	3. 40
Tiền tu bổ nhà thờ	9. 51
Đóng thuế đất và thuế rác (1930)	59. 12
Đặt làm 8 cái cửa kiếng	20 00
Mướn kẻ chữ trước cửa	3. 00
Mua 1 bộ lư đồn	29. 00
Mua 1 chiếc chiếu bông	11. 00
Mua 2 cái khăn bàn	4 20
Chi phí về lễ tết Nguyên đán Tân-vị	12 22
Đóng thuế đất và thuế rác (1931)	56. 21
Mua hai thước nhiễu điều điều phủ gia gương	1. 50
Chi phí về lễ kỷ niệm ngũ châu niên 24 Mars 1931	20.00
Trợ cấp cho gardien mỗi tháng 2$ từ Janvier 1930 đến Mars 1931	30 00
	315$30

Cộng sở xuất là ba trăm mười lăm đồng ba giác

Tính toán cả hai bên thâu, xuất rồi, trừ ra còn lại :	359$70
Kể cả số tiền còn dư trước :	104 00
Theo bản tổng quát từ Décembre 1929 về trước)	463$70

Ngày nay còn dư lại trong quỹ chắc là bốn trăm sáu mươi ba đồng bạc và bảy cắc.

Phan-châu Trinh gia quyến bái thơ

HÁN-VIỆT TỪ-ĐIỂN : đương in
HƠN BA VẠN DANH TỪ - GIÁ ĐẶC BIỆT :
Hạng tốt 7$50 — Hạng thường 5$50
Nhận mua trước đặt cọc 1$00
Đào-duy Anh. Huế

DRAGÉES
Vermifuge
RUDY
Trị bịnh
SÁN LÃI

Thuốc viên Dragées Rudy trị bịnh sán lãi rất thần hiệu, và làm cho người ta trở nên tráng kiện. Người lớn con nít đều dùng được.

Thuốc viên Dragées Rudy có bán tại các hãng thuốc ở Saigon và các hãng ngành ở các tỉnh.

PHARMACIE NORMALE
(L. SARREAU)
119-123 rue Catinat -:- SAIGON
(là hãng thuốc đáng tin cậy, tạo lập đã hơn năm chục năm rồi).

CẦN DÙNG MÉCANICIEN

Sở «Plantation STI» ở Pleiku (An nam) cần dùng người mécanicien cho rành chạy máy hơi Gazogène và cho biết chẩn, dặt Magnétos xe hơi.

Plantation STI Pleiku

Hiệu nâu dầu, chế nước hoa dầu thơm

VIỄN-ĐỆ ĐỒNG-HỚI

Giây thép : VIENDE DONGHOI

Dầu Khuynh - Diệp

Nước Sông - Hương

Dầu Ba - Cô

Nhụy Trăm-Huê

Mười-Thương

Bôn-Mùa

99%

Độ nầy, tiết trời không được thuần, các ông, bà già, trong một trăm người, có hết chín mươi chín người bị bệnh tê mỏi, đau lưng nhức xương v. v.

Muốn khỏi đứt chứng ấy, chỉ có uống thuốc **BỔ HUYẾT-KHU PHONG** *hiệu Tham-thiên-Đường.*

Trước bữa cơm mười lăm phút uống một chén nhỏ

https://tieulun.hopto.org

THANH-HOA 化 淸

NHÀ THƯƠNG TƯ

đường tòa Sứ

TRẦN - ĐỨC - HỢP

Nguyên thầy thuốc ngạch Đông dương Y-viện

Coi mạch, khám bệnh, kê đơn.
Có phòng cho người Bệnh và người Đẻ nằm.
Người nhà ở lại hay ra vào tùy ý.
Có bà mụ đã từng làm việc các nhà đở đẻ Hanoi giúp việc.

Thể-lệ mới về việc làm muối ở Đông-dương

Quan Giám quốc nước Pháp mới chuẩn y nghị định của quan Toàn quyền sửa đổi một đôi điều trong thể lệ làm muối ở Đông dương như sau này :

Những người làm muối phải đem hết muối mình làm ra bán cho nhà nước (Thương chánh), không được để dùng trong nhà hoặc bán cho người khác, vì nhà nước giữ độc quyền về việc mua muối.

Ba ngày sau khi làm ra thì phải đem nộp đúng chỗ và theo thể cách của viên thương chánh trong xứ đã định.

Tuy vậy, sở thương chánh có thể cho phép các chủ muối dùng hoặc một phần hoặc tất cả muối họ làm ra và đã có các nhà thừa hành sở thương chánh chứng nhận, nhưng phải nộp thuế theo như thể lệ đã định. Muối để lại dùng riêng như thế thì không được đem ra ngoài xứ họ ở.

Muối đã bán thương chánh rồi, thì nhà thương chánh hoặc tự mình hoặc giao cho một người được chọn trông nom việc chứa trữ ở gần sở muối, việc vận tải cho được tiện lợi, và sự đem ra bán trong các nơi tự mình xét có cần dùng.

Trong các nơi làm muối và trong khu vực ước độ 2 myriamètes 20 km chung quanh chỗ làm muối thì không ai được trữ quá 100 kg. muối, trừ những người có bằng kỹ nghệ.

Ngoài ra không cấm những người được phép dùng một phần hay tất cả số muối tự họ làm ra và những người thường buôn muối có cửa hàng mà có sổ sách thu nhập phân minh, và lúc nào số muối xuất nhập cũng có giấy biên lai và giấy thông hành.

Người nào chứa chất hoặc bán muối mà không đúng lệ đã định thì sẽ bị phạt từ 50 đến 2000 quan và từ 6 ngày đến 6 tháng tù. Nếu còn phạm vào lỗi ấy một lần thứ hai thì phạt tiền rất nặng, còn phạt tù thì nhẹ nhứt cũng 1 tháng. Muối, đồ đựng muối, đồ chở muối, thảy thảy đều bị tịch biên.

Người bán người mua đều phải bị phạt như nhau. Bắt được người chở muối mà không tìm ra người chủ thì người chở ấy phải chịu phạt.

Những người được phép dùng một phần hoặc tất cả số muối của họ làm ra chỉ phải chịu theo thể lệ phạt nói trên trong khi chở muối đi mà không có giấy chứng nhận muối ấy ở đâu làm ra bảo hồi.

Trong các chỗ làm muối, hoặc một khu vực ước độ 2 myriamètres chung quanh chỗ làm muối, một người không có bằng kỹ nghệ mà trữ trên 100 kgrs, thì bị phạt từ 100 đến 2000 quan. Trong một năm mà có tái phạm thì ít nhất cũng bị phạt 500 quan. Bao nhiêu muối lậu đó đều bị tịch biên.

Những người được phép dùng muối trữ quá số đã định t.i cũng bị phạt như trên.

NHIỀU NGƯỜI BỊ :

PHÒNG - TÍCH

Bịnh Phòng-Tích đàn ông, đàn bà sức kém thường hay bị, nhất là tự 25 đến 50 tuổi hay bị lắm, vì cơm no, rượu say, vội ham tình-dục hoặc ăn xong đi ngủ hay lắm ngay nên thọ bịnh: gọi là Phòng-tích. Khi thọ bịnh, thấy đầy hơi, tức cổ, tức ngực, cơm không muốn ăn, ăn thì hay ợ thường đau bụng, đau lưng, chân tay mỏi-mệt. Bị lâu nám sắc mặt vàng, da bụng dầy.

Mới bị uống 1, 2 liều, lâu 4, 5 liều, uống không công phạt, chứng bịnh ắt thấy đỡ chịu hoặc khỏi ngay.

Mỗi liều chia hai bận uống, giá : 0p 40 VÕ-ĐÌNH-TÂN, 178 bis, Route Lachtray HAIPHONG.

ĂN TỪ Kim-tiền năm 1926

ĐẠI-LÝ TRUNG-KỲ

HUE	: Hiệu VĨNH-LƯƠNG, phố Gia-Long.
TOURANE	: THÁI-VIÊN phố Musée và NGUYỄN-THỊ-HUỆ phố Đo-hữu-Vị.
QUANGNGAI	: NGUYỄN-NGỌC-ANH, Thạch Trụ. Mộ-Đức và CHÉ-HOÀNG à Sông vệ.
NHATRANG	: MỘNG-LƯƠNG-THƯ-QUÁN Librairie.
TAMQUAN	: Hiệu ông ĐỘI-CHÂN.
VINH	: Hiệu SINH-HUY phố Gare.
DALAT	: ĐINH-VĂN-CHÂU, Librairie
FAIFOO	: HOÀNG - ĐẮC - VINH 128 phố Pont Japonais.
DONG-HOI	: Lê-Quýnh Commerçant

Khắp ba kỳ có Đại-lý bán cả

Comptoirs Commerciaux d'Annam

Commission - Représentation

TRUNG-KỲ THƯƠNG-CỤC

107, Rue Paul - Bert - HUẾ

VIỆC THẾ-GIỚI

Á-ĐÔNG

TRUNG-HOA :

Tình hình ngoại giao

Nam kinh, 10 Avril. — Ngoại trưởng Vương chánh-Đình tiếp kiến ký giả các báo giới, báo cáo tình huống ngoại giao như sau :

1· Trung Nga hội nghị đã mở kỳ hội thứ 3, ủy viên chuyên môn sắp khởi trình sang Nga. 2· Trung Thổ hiệp ước, hai bên hoàn toàn đồng ý. 3· Trung Anh về Khoản-canh đồng sự hội đã thành lập ; khoản ấy để ở Luân-đôn cọng 370 vạn, về tài liệu đường sắt Trung-hoa, có thiếu thứ gì đều bổ sung vào. 4· Vấn đề pháp quyền, trước đã tuyên ngôn ở Thượng-hải. Hiện một số ít nước nào có quan hệ sau tiếp hiệp rồi cũng không đều gì cách xa nhau. Thái độ Anh, Mỹ, tỏ cách lương hảo hơn, có bốn nước kia cũng biểu thị như thế. Duy một vài điều yếu điểm, không tiếp cận được, có lẽ khiến cho việc đàm phán không tiến hành được chăng? Trung quốc lâu nay vẫn bị trói buộc dưới quyền Lãnh phán. Nếu các nước mà kéo giải sự thích quyền ấy thì chánh phủ và nhân dân Trung quốc cũng không nhẫn nại đến bực nào nữa, có lẽ đâu các nước. lại lừa dân tại đến nơi bước cùng không thể nhẫn nại ấy sao ? nếu bất đắc dĩ sẽ giao thiệp định đốn, vì hy vọng của chánh phủ và nhân dân Trung-hoa không muốn làm lối tiêu triệt có tên không thiệt kia.

NHẬT BẢN

Vấn đề đánh cá ở các cửa biển Tô-Nga

Đông-kinh, 19 Avril. — Mấy nhà chuyên về nghề đánh cá ở các biển Tô-Nga đương lấy làm lo lắm. Nếu sự thương thuyết về giá tiền Nga còn kéo giải ra lâu thì chắc là mùa làm cá của họ sẽ hỏng mất. Ông Hirota Đại sứ Nhật tại Mạc-tư-khoa hôm qua đã được lệnh phải điều đình với chính phủ Tô-Nga cho gấp.

ẤN-ĐỘ

Kỷ nghệ ở Ấn độ

Bombay, 21 Avril. — Các chủ xưởng làm diêm (allumettes), vì thấy diêm ở ngoài vào nhiều quá, yêu cầu chính phủ đặc phương pháp bảo hộ cho khỏi bị luồng sóng cạnh tranh xô đổ.

Tơ lụa ở Lancashire vẫn còn bán ế luôn.

Toan ám sát viên kinh lược

Delhi, 19 Avril. — Gần ga Delhi, khi chiếc tàu hỏa xe chở viên kinh lược mới vừa đến, có một quả bom nổ nhưng may viên kinh lược khỏi nạn, 4 người cu ly bị thương.

Tình hình Miến điện

Rangoon, 18 Avril. — Trong một cuộc xung đột của cảnh binh ở miền Hendaza quân khởi nghịch có nhiều người chết và nhiều người bị thương.

Bombay, 21 Avril. — Vì dân Miến-điện phản đối bản dự thảo của Hội-nghị « Bàn tròn » mà cũng vì nhiều cớ khác về tài chánh, nên chính phủ Ấn độ khuyên chính phủ xét lại vấn đề lập một chương trình chính trị riêng cho xứ Miến-điện. Người ta chắc rằng viên Toàn-quyền Miến-điện là người rất nhiệt thành về việc lập chương trình riêng ấy sẽ từ chức nếu chính phủ Anh còn khăn khăn giữ đều quyết nghị của Hội nghị « Bàn-tròn ».

ÂU-CHÂU

PHÁP

Ông Herriot làm xã trưởng Lyon lại

Lyon, 19 Avril — Trong một số báo trước đã đăng tin ông Herriot từ chức xã trưởng vì một việc bất hòa của hai phái xã hội và cấp tiến trong Hội đồng

(Xem tiếp trang tư)

THƯ GỬI CẢM-ƠN

THUỐC HẢI-NGỌC-ĐƯỜNG BÁCH-ỨNG

Hoài-ân le 3 Avril 1931

Kính ông Nguyễn huy Cư, Tú tài làng Hoằng nghĩa, phủ Hoằng hóa, tỉnh Thanh hóa (Annam).

Thưa ông

.... Thuốc Hải ngọc Đường bách ứng do ông chế ra, chữa huyết tích, đờm tích, ăn mà tích, ăn nước la rồi vàng da to bụng, da bụng dầy v. v., nhưng nhất là người ăn nước la hay dùng. Ngày tháng mười một năm ngoái tôi gửi mua tại ông 10 bao (mỗi bao giá 0$15) về dùng thật là kiến hiệu. Vậy kính gửi mấy lời cảm ơn ông và nhờ ông gửi cho tôi 10 bao thuốc ấy nữa.......

Mr HỒ-PHỒNG

buôn bán ở Hoài - ân.

phủ Bồng sơn (Bình định)

合 Maison HOP-THINH 盛

SOIERIE & MERCERIE

32 Rue des Cantonnais Phố Hàng Ngang

HANOI

Bản hiệu chuyên môn bán các thứ hàng tơ lụa Bắc-kỳ như : lĩnh áo, lĩnh quần đen, trắng trơn và hoa. The thâm, hàng đen, the các màu trơn và hoa. Lụa thâm, các màu, trắng bề khổ 0m37, 0m40, 0m70, 0m75, 0m80.

Lượt đen các hạng, vải màn, chè hạt.

Bán sỉ và bán lẻ giá rất hạ, vì bản hiệu buôn bán đã mấy chục năm nay, buôn được tại gốc những hàng kể trên. Các Quí Khách ở xa xin viết thư về lấy mẫu và giá hàng, bổn hiệu sẽ hồi âm lập tức.

Lại còn các thứ hàng tạp hóa như đồ da, valise, yên ngựa, cặp sách, giầy giép, ví da, đồ đồng, đồ thêu, như mặt gối vân vân. . . bản hiệu có bán buôn rất nhiều xin các quí khách chiếu cố, bản hiệu rất hoan nghênh. Gửi hàng đi các nơi theo cách lãnh hóa giao ngân (Contre-Remboursement).

Buôn bán thật thà, hàng tốt giá rẻ, các quí khách mua thử sẽ biết.

Nay cẩn bạch

Mme NGUYỄN-THỊ-SÁU

HỢP-THỊNH

Soierie & Mercerie 32 *Rue des Cantonnais* HANOI

CÔNG CUỘC HƠN 100 NĂM !

Các ngài có cần đến thuốc xin mời lại hiệu

VĨNH-HƯNG-TƯỜNG

Vinh, Hatinh, Donghoi, Hué, Tourane, Faifoo

sẽ được như ý :

Thuốc sống mua tại ongkong bán được giá hạ.

Thuốc chế sao tẩm rất cẩn thận

Hoàn tán toàn những thứ gia-truyền cả.

Có thứ : Cao đàn trị nhiều chứng rất hay,

DẦU VIỆT-NAM TRỊ BÁ CHỨNG

Mua đâu cũng là tiền, mua giúp cho chúng tôi lại có phần hơn.

HỘI VẠN-QUỐC TIẾT-KIỆM

HỘI CẤT TIỀN LÀM VỐN — HỘI ĐẤU TÊN CỔ-PHẦN — CỦA NGƯỜI ĐẠI PHÁP LẬP RA

Đại-cuộc ở tỉnh Thượng-Hải (Chine) 7, Avenue Edouard VII

Vốn của Hội : 65.000 lượng bạc Trung-Hoa (đã đóng một nửa) và 3.500.000 phật lăng Đại-pháp (đã đóng một góc tư)

Tính số đến ngày 31 décembre 1927, Hội sở tích được 6.545.000 đồng bạc Đông Mao dollars cất tại Thượng Hải

TỔNG-CUỘC LỚN Ở ĐÔNG-PHÁP : 25 Rue Gouverneur SAIGON — máy nói n. 571

PHÓ-CUỘC coi về TRUNG-KỲ và BẮC-KỲ : 12 Rue ... HANOI — máy nói n. 659

HỘI LẬP DƯỚI QUYỀN CHÁNH PHỦ ĐÔNG PHÁP KIỂM CỐ

Số bạc sở tích của Hội gởi tại Kho bạc lớn của Nhà Nước ở Saigon.

Muốn hà-tiện cho có cái vốn, hoặc để dành cho con gái khi vu-qui, thì nên lấy một Phiếu (BON) của Hội

VẠN-QUỐC TIẾT-KIỆM

GIÁ PHIẾU NGƯỜI CHỦ PHIẾU ĐƯỢC LÃNH LÀ

Một ngàn đồng

SỐ TÊN NHỮNG NGƯỜI ĐẠI LÝ Ở TRUNG KỲ THUỘC QUYỀN Mr CUÉNIN Ở TOURANE

TÊN TỈNH	DANH HIỆU CÙNG CHỖ Ở CỦA NHỮNG NGƯỜI ĐẠI-LÝ
Đồng - hới	MM Hồ qui-Tăng, thương-mãi
Quảng - trị	Thịnh-Lân chủ nhà hôtel Lion.
Huế	Nguyễn-Tiệp, ấm-sanh, ở trong thành. Rue góc bộ-công.
Faifoo	Nguyễn-tấn-Hà, thương-mãi số nhà 105 phố Quảng-đông
Tam-kỳ	Nguyễn-Quang, tư-chủ.
Quảng-ngãi	Trương quang Luyến, thương-mãi, chủ nhà hôtel.
Qui - nhơn	Phạm-Diêm, thương-mãi.
—	Phan thanh-Khuyến Commerçant et propriétaire de l'Hotel « Phan Thanh ».
Sông cầu	Trần-qui Thiều, chủ tiệm chụp bóng.
Nha-trang	Vương-gia-Ngãi Commerçant.

Buôn tận gốc thì giá hạ

Các Ngài có mua thử các máy ảnh, KÍNH, GIẤY THUỐC ẢNH và các đồ dùng về việc ảnh của hiệu HUONG-KY HANOI, thì mới biết hàng tốt mà giá lại hạ không đâu bằng vì thứ hàng nào cũng buôn tại gốc mà buôn nhiều.

TỪ NAY HẾT ỐM-ĐAU, XANH-XAO, GẦY-CÒM...

Vì trời Nam đã riêng sản xuất được *Thập Toàn Đại-Bổ Dưỡng Vệ-Sinh Tiên-Tửu*, Nam Phụ Lão Ấu uống thì không những đại bổ phế, thận, tâm, can, tì, vị, khí, huyết, mát ruột, đại tiểu tiện nhuận hoạt, ngon miệng, ăn khỏe, chóng đói, ngủ yên, chóng mạnh khỏe, béo tốt, đỏ gia thâm thịt mà nếu có rức đầu, chóng mặt, ngã nước, sốt rét, hào nhiệt, nóng lòng, táo kết, kiết lỵ, ợ chua, đau bụng, phòng tích, đi rửa, đau gan, bại thận, ho, đờm, suyễn, lao lực lao tâm, khái huyết, đau mắt, đau răng, tràng nhạc, mã đao, ung sâu, lở chốc, thương gân, đau mình, rức xương, đơn thấp, tê bại, đàn bà tiền sản, hậu sản, kinh không đều, tích kinh, huyết hư, muộn con, ít sữa, động kinh, hữu sinh vô dưỡng, trẻ con cam sài, xanh, còm, lở kênh, nóng, ho, hay quấy, vân. vân .. cũng mau khỏi lắm, vì Tiên Tửu chế bằng các vị thuốc Gia truyền thượng hảo hạng, cực kỳ thần diệu đại bổ... lại pha vào rượu nho cốt lâu năm, rất quý, rất thơm ngon mà không say. Thật cổ kim đông tây chưa đâu có, chứ chẳng nên lầm với nhiều thứ rượu bổ : người ốm uống thì bổ bệnh, thêm khó chữa, người khỏe uống thì hào nhiệt, phá lở chốc... Đã được các Ngài trong Quan-trường, trong Giáo giới... các nhà Sĩ, Nông, Công, Thương, các phu nhân mua dùng nhiều lắm, đều khen là uống trăm bạc sâm nhung ngàn chén thuốc, không bằng một chai Tiên Tửu này. Năm đồng một chai lớn. Bán tại *THUẦN LONG ĐẠI-BẢO-ĐƯỜNG 22, Rue Médicaments, Hanoi* là một Hiệu Thuốc Lớn có Đại-Danh-Y và có đủ các môn Thuốc Nam Gia truyền Kinh nghiệm cực kỳ thần diệu, Thánh dược nhất là những môn thuốc lậu, giang mai, thiên trụy, di mộng tinh, ho, hen, khái huyết, sốt rét, ngã nước, phù bàng, bỏ nha phiến, kiết lỵ, đau bụng, đau mắt, đau răng, thối tai, ung sâu, lở kênh, hậu sản, huyết hư, kinh không đều, tích kinh, trẻ con cam sài, đau xương, trúng gió, bí táo, đại tiểu tiện, ợ chua, thối khí, đau ngực, đau phổi, đau gan, đau dạ dầy, bại thận, kém khí huyết . » Các Ngài ở Trung-Nam-Bắc Tam-kỳ, khi muốn mua Tiên Tửu, mua thuốc chữa các bệnh trên này đã kê, hay là các bệnh khó khăn, kinh niên, không đâu chữa nổi, không ai biết căn bệnh, theo lối giao ngân lãnh hóa hay muốn làm Đại lý, xin cứ gửi thơ về, quyết là sẽ được vừa ý đẹp lòng ngay. Đồng bào nên giới thiệu Bản đường cho các bệnh nhân biết, để khỏi tiền mất tật mang, đó là một công đức lớn vậy.

NGHĨA NƯỚC TÌNH NHÀ

TAM-LÝ TIỂU-THUYẾT

Tác-giả : **Claude Farrère**

Giang - Hạ DỊCH - THUẬT

Thầy Mạnh-Tử có nói : « Ta chưa từng nghe rằng cong mình mà chính được người, huống là chịu điều nhục mà chính được thiên hạ ».

孟子曰吾未聞枉己而正人者也況辱己以正天下者乎

Số 5

— *Thế à ? . . . . Vậy thì không phải một cái chơn dung ! Tôi còn thấy lắm cái chơn dung khác của họa sư nữa và nhất là cái chơn dung của bà Hoa-lai.*

— *Nhứt là cái ấy mà phu nhân cho rằng đẹp à ?*

— *Phải, hẳn là tôi không có ngờ rằng ngày hôm nay họa sư lại quá bước đến nước tôi mà đi trên chiếc du thuyền của bà ấy. . . Cái chơn dung của bà thật đẹp, tôi thích cái đó hơn các cái khác, vì cái áo của bà khéo lựa và rất đẹp. Họa sư còn nhớ, bà bận cái áo kiểu công chúa bằng nhung đen, phần trên thân áo thì thêu lủng như kiểu Anh, và phía trong thì mình xa tanh trắng suốt như ngà. . . Này, vì tôi nghĩ đến cái áo ấy nên mới bảo may cái áo này và tôi lựa nó bận đặng ngài họa chơn dung.*

Ông Phan-thơ nhìn mây nói :

— *Phu nhân định bận cái áo ấy để tôi truyền thần hay sao ?*

— *Chớ sao ! Vậy chớ họa sư không cho cái áo này là đẹp à ?*

— *Đẹp lắm chớ, nhưng tôi tưởng nếu phu nhân muốn có một cái ảnh truyền thần để nơi tư thất, hoặc đưa cho một người thân mật, thì không nên chọn cái bộ đồ thành phố mà mặc, nhứt là đối với bức ảnh mà chúng ta sắp làm đây trong khi gấp rúc. . . vì chúng ta chỉ còn mươi lăm hôm thôi. Vậy chớ phu nhân không ưa làm theo kiểu các bà thuở trước, mặc mấy cái áo trường y có dấu hiệu của quí tộc hay sao ? Tôi thấy ngày nay ở Ba-lê các mỹ nhân đua nhau bắt chước mặc theo lối ấy.*

— *Họa sư thật đã tỏ ra người rất có độ lượng đối với mấy cái « mốt » cũ kỹ của chúng tôi. Nhưng tôi ít khi mặc những kiểu áo ấy lắm, . . . và nếu tôi mặc những y phục ấy, chắc hầu tước không bằng lòng, vì hầu tước ít trông thấy lắm, và không ưa những y phục ấy ít nào cả. Hầu tước với tôi, chúng tôi là hoàn toàn người Âu-châu cả kia mà !*

Ông Phan-thơ nghe mà không nói ra chờ trong lòng tự nghĩ :

— *Nó có Âu-hóa mấy tùy ý nó, nhưng đối với ta, một cái chân dung lỏ Âu lỏ Nhật, bán cựu bán tân như thế, thật không có gì xấu xa bằng. Ta mà phải họa một bức ảnh như vậy không gì cực khổ bằng.*

Trong lúc ấy bà hầu tước đã bấm chuông. Có hai người tớ tất gái ăn bận đồ Nhật bước vào bưng một cái kỷ trà đủ cả các khí cụ dùng trà theo kiểu tối tân Âu-Mỹ : là nước sôi, bình đựng trà, lọ đường, chén có coi, thìa. . . không thiếu một vật gì.

Trước kia ông Phan-thơ những mong được uống chén nước chè xanh không bỏ đường, không hòa sữa, như ở trong các làng Nhật-bản, vừa uống vừa ăn cái bánh ngọt của người Nhật làm ra. Nhưng ông không dè ngày nay uống chén nước trà Anh, lại ăn thêm thứ bánh làm ở kinh thành Áo. . . .

Bà hầu tước bây giờ nói tiếp :

— *Họa sư đã có lòng chiếu cố, hôm qua đã đưa đến những khí cụ để họa, như là hộp nước thuốc, vải để vẽ và ngựa để kê. . . . . , vậy thì hôm nay họa sư muốn khởi sự họa khi nào tùy ý.*

Phan-thơ vừa sắp trả lời, nhưng cánh cửa phòng hé mở. . .

Bà hầu tước liền vội vàng nói :

— *Ô hay ! tôi quên mất ! Tôi quên nói trước cho họa sư biết. . . Mà không biết việc đó có trái ý họa sư không ? Số là hôm nay có quan tư lệnh Phẹt-gân của thủy binh Anh, là một người bạn rất thiết của chúng tôi, đến chơi nhà chúng tôi hôm nay. Kia kìa hầu tước đương dắc quan tư lệnh đến đó. . .*

III

Nơi cửa phòng khách hầu tước Dục-sĩ-ca bước vào nép mình lại một bên để cho một người da trắng vào trước. Hầu tước ngó phu nhân mà nói :

— *Này, nhờ Mật-cao-nương sẽ sẵn lòng giới thiệu quan tư lệnh cho họa sư.*

Cái giọng nói của hầu tước rất rõ ràng, và cách nói cũng hết sức cung kính thể tất, thế mà câu nói kia cũng tưởng như là ra một cái lệnh, chớ không phải một câu nói yêu cầu.

Phu nhân nghe nói gục đầu nhè nhẹ rồi đứng dậy nói :

— *Này họa sư cho phép chớ ? Tôi xin giới thiệu cho họa sư quan tư lệnh Phẹt-gân, giám đốc hải-quân, và truyền lệnh quan của Anh quốc Hoàng-đế ! Còn quan tư lệnh cho phép nhé ? Đây là ông Phan-thơ, danh sư của Quốc-gia Học-hội Pháp. Vậy mời hết cả hai ngài ngồi chớ.*

(Kỳ sau sẽ tiếp)

https://tieulun.hopto.org

thành phố. Hôm nay mở cuộc tuyển cử xã trưởng. Ba người về đảng cấp tiến ra ứng cử, bỏ tiêm lần thứ nhứt, ông Herriot lại được thắng tiêm.

Thương mãi với các nước ngoài

Paris, 18 Avril — Trong ba tháng đầu năm 1931, thương mãi nước Pháp với các nước ngoài như sau này: nhập cảng 11.811.193.000f, xuất cảng: 8.406.948.000f, so với ba tháng đầu năm 1930 sụt đến 2.193.309.000f và 3.279.096.000f.

ĐỨC

Biểu tình cộng sản ở Westphalie

Berlin, 23 Avril — Ở miền Hamm (Westphalie) đảng viên cộng sản và cảnh binh xung đột. Một bên dùng đá và gậy, một bên dùng súng: bên cộng sản 3 người chết, 4 người bị thương; bên lính 5 người bị thương.

TÂY BAN NHA SAU KHI DÂN-QUỐC THÀNH LẬP

Cộng sản hoạt động ở Séville

Madrid, 17 Avril — (Rad. dep.) Hôm thứ sáu tình hình Tây ban nha có hơi yên, chỉ còn ở Séville, tuy chính phủ dân quốc thi hành binh luật nhưng vẫn cứ xảy ra nhiều cuộc biến động.

Trái với điều người ta tưởng, đảng cộng sản rất có thế lực, họ cổ động được một cuộc đình công có tính cách chính trị.

Nông dân các nơi, tay cầm cờ đỏ, kéo đến Seville, nhưng vì quân lính và cảnh binh của chính phủ ngăn trở nên họ không vào được trong thành phố.

Seville, 18 Avril — Chính phủ ra lệnh cấm [illegible] cuộc biểu tình chính trị. Đã có 40 người lính bị bắt trong các cuộc xung đột cộng sản. Đã ra lệnh bắt quân luật.

Một cuộc biểu tình xã hội

Madrid, 19 Avril — Sớm hôm chủ nhật có một cuộc biểu tình kỷ niệm viên lãnh tụ đảng xã hội Pablo Jeglesias, có đến 15.000 người dự; thợ thuyền, học sinh đủ các trường, các quan tổng trưởng về phái xã hội và các đại biểu phái cộng hòa. Người ta hát bài *quốc tế ca* và bài *Marseillaise*.

Viên Hồng y (cardinal) ở Séville trốn tránh

Madrid, 17 Avril — (Rad. dep.) Vì thấy ý tưởng dân chúng đổi khác, viên Hồng y ở Séville sợ có điều phòng hại đến thân binh nên đã yêu cầu chính phủ cho vào trốn trong nhà dao.

Một người đàn bà được cử làm một chức quan hệ

Madrid, 17 Avril (Rad. dep.) — Dưới chính phủ dân quốc, một người đàn bà tên là Victoria Kent được cử làm giám đốc các nhà lao ở Tây ban nha.

Chính phủ dân quốc đối với tôn giáo

Hội đồng thành phố Gijon yêu cầu chính phủ trục xuất các người có đạo ra khỏi nước Tây ban nha.

Chính phủ nhứt định cử làm lễ trong các trại lính như thường nhưng để cho lính được tự do, muốn dự thì dự, không muốn dự thì thôi.

Các nước đối với dân quốc Tây ban nha

18 Avril — Có tin ở Gibraltar nói rằng chiều hôm qua, dân biểu tình đập phá dinh quan Thống đốc ở Algesras và bắt quan Thống đốc Muzlera giải về Séville.

Nếu việc này mà chính phủ Tây ban nha điều đình với các nước cựu trị không xong thì chưa chắc nước Anh sẽ nhận biết dân quốc Tây ban nha.

Còn nước Pháp, Uruguay, Chili, Mexique, Portugal, Equateur, Salvador, Panama, Grèce, Norvège, Suisse, Chine, Danemark, Grande Bretagne thì đã nhận biết dân quốc Tây ban nha rồi.

Tin cựu thủ tướng Bérenguer

Madrid, 18 Avril — Các báo có đăng tin Bérenguer trốn, nhưng thật ra Bérenguer không thể trốn được, ông ta yêu cầu giam mình nhưng Maura, tổng trưởng bộ Nội vụ, không chịu, và nói đợi sau khi tòa án Thượng cấp xét lại vụ Jaca sẽ hay.

BỒ ĐÀO NHA

Tình hình chính trị Bồ đào nha

Lisbonne, 17 Avril (Rad. dep.) — Chính phủ đã cho quân lính đi đàn áp phong trào cách mệnh trong các đảo San Miguel và Teraeira và cho tàu bay liệng trên các miền có phong trào ấy rải truyền đơn khuyên dân qui thuận.

Ông Sébastian Da Costa ngoại giao tổng trưởng của chính phủ cách mệnh ở Açores khi đi ngang Paris qua có tuyên bố rằng hiện nay nhân dân Madère và Açores không chịu tuân lệnh chính phủ.

Lisbonne. — Chính phủ cách mệnh đã cử ông Sousadias làm Tổng thống, ở Funchal, và đã [illegible] công việc của chính phủ tạm thời đã làm.

HÀ LAN

Sửa lịch

La Haye, 18 Avril — Hội đồng quốc tế chuyên về việc sửa lịch đã làm xong bản dự thảo về việc ấy. Theo bản dự thảo đó thì vẫn giữ lịch Grégorien, nhưng cũng có bổ một đôi điều như sự truân cho cân số ngày trong mỗi ba tháng. Hội đồng bàc đều trong một năm 13 tháng thêm một ngày trắng nghĩa là không tên, và bằng lòng để lễ Pâques vào khoảng 8 đến 15 Avril.

BỈ LỢI THÌ

Việc bắt viên giáo sư Moulin ở Milan Biểu tình ở Bruxelles

Bruxelles, 21 Avril — Một số đông học sinh làm biểu tình giữa thành phố, thóa mạ thủ tướng Mussolini, rồi đến đập phá cửa kính tòa lãnh sự Ý và sở cảnh sát gần đó. Lính dẹp được, nhưng học sinh lại kéo đến trước nhà Hội đồng thương mãi Ý và nhà giáo sư Moulin.

Trong một buổi Hội đồng bất thường, Học sinh tổng hội Bỉ định thái độ đối với việc bắt giam viên giáo sư Moulin ở Milan. Hội đồng quyết định phái người đến chất vấn chính phủ.

Học sinh lại kéo đến phá tòa lãnh sự Ý xung đột với cảnh binh một lần nữa.

MAGASIN DE SOIERIES

TÂN LỢI

138-140, Bᵈ Tổng-đốc-Phương (CHOLON)

Bổn-hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải như là: lãnh, xuyến, trừu, cẩm-nhung, cẩm-châu v v... Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không hề sợ phai trổ. Bán lẻ đủ các thứ hàng Bombay, hàng Nhựt-bổn v v... Khăn đội đầu rút và thêu nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp.

Trữ bán sỉ và lẻ đủ các thứ màu nhuộm của Tây hiệu "Teinture idéale" danh tiếng thuở nay ở Nam-kỳ.

Bánh hộp biscuits "Kim-Thới" của bổn-hiệu chế-tạo chẳng khác nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$75 tại bổn-hiệu mua sỉ có huê-hồng.

Ở Bắc-kỳ có bán ở hiệu Quảng-vạn-Thành Nội-hóa N° 120 Bonnal Haiphong, giá mỗi hộp là 0$80.

Bổn-hiệu buôn bán đã mấy chục năm cùng các tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ.

Ở xa xin viết thơ thương-nghị. TÂN-LỢI

138-140, Bᵈ Tổng-đốc-Phương Cholon

BAC-NINH

Bệnh quỷ đá có thuốc tiên!!

Nếu ai mắc LẬU, hay TIM-LA, hay LẬU nhập CỐT nghĩa là khốn rồi hễ trong người nhọc mệt thời đêm uống rượu thì sáng có mủ, hay trong thịt nó buồn như kiến, hay cần cắt nhốt một cái, sớm đã có mủ vì các vi-trùng GONO-COQUE nó ăn vào trong xương, trong máu, nó trở giời thì như vậy, bệnh này rất nguy hiểm và chuyền nhiễm, nếu để cho lên BÀ thì người ấy mắc bệnh đau GIA-CON (Métrite) khí hư huyết bạch, bằng huyết v. v. thì mình đã rất hom, nếu để con thì hay hỏng mắt, còn TIM-LA nhập CỐT [illegible] trong máu trong xương còn vi-trùng SPIROCHETE DE SCHANDINE cho nên trở giời hay [illegible], đau mình, đầu le đầu xuống, chân tay mỏi mệt, các cái nọc này nó chuyền-nhiễm rất là nguy hiểm, vì thế cho nên ta nhiều người đã rồi, đã ra bôi ra bọc, đã sưng thêm cái nọ, thiếu cái kia, ta [illegible] là đủ quấy ngô, vì cái nọc này nó chuyền-nhiễm sang tự lúc thọ thai, nếu mắc bệnh không tìm được thuốc thần hiệu này thì các nọc ấy nó chuyền nhiễm sang mấy mươi đời, như cho sang đến cháu chắt v. v. vì thế nhiều người thấy không có bệnh gì sớm mà thì trong có vi-trùng TIM-LA, còn như bệnh MỘT LOÉT (Chancre-mou), bệnh này nó cũng có vi trùng BACILLE DE DUCREY, các vi-trùng này nó cũng ăn vào trong xương, trong máu, nó cũng nguy hiểm như TIM-LA, bệnh này cũng có nhiều người [illegible] hại đến thân thể, vậy các ngài mắc phải các bệnh này đã nặng, hay bệnh nhập CỐT mấy mươi năm, hay mới mắc phải, thì lập tức dùng ngay thuốc HIỆU HOÀNG VĂN-ẤP, số nhà 87 phố Ninh-xá Bắc-ninh (Tonkin), thế nào cũng phải mau khỏi, và rút hết nọc, người có bệnh uống thuốc vẫn đi lại làm ăn như thường, khỏi bao giờ không biết, thực thế vậy, nếu lên BÀ có thai uống cũng được không hại gì cả, thuốc LẬU, 1p00, TIM-LA 2p00, thuốc CHANCRE-MOU cả uống và bôi 2p00, ĐẠI-LÝ LÊ-NAM-HƯNG Commerçant Rue de Gia-long à PHAN-THIẾT, PHÚC-HÀ 87 Rue des Médicaments (Phố Hàng-Bút) và HANOI hiệu QUẢNG-HIỆP-THÀNH Phố-nhớn à QUẢNG-NGÃI, Lưu-thành-Tạp Hàng-phố Công-Sơ à Longxuyên Cochinchine v. v. nếu ngài muốn mua thì gửi cho một ít tiền trước cho bản hiệu gửi linh hóa giao ngân rẻ chăng, còn như ngài nào muốn làm đại-lý xin viết thơ về bản-hiệu.

MỘNG-LƯƠNG THƯ-QUÁN DƯỢC-PHÒNG

(ANNAM) NHATRANG

A/ — Chuyên bán các thứ sách quốc văn xuất bản tại Trung Nam, Bắc kỳ; các đồ văn phòng tứ bửu, các sách học, sách tây v. v...

B/ Đại lý các thứ thuốc cao, đơn hườn, tán rất linh nghiệm của các hiệu Bào chế Việt-Nam:

1 — *Tham-Thiên-Đường Dược-Phòng*
2 — *Nam-Thiên-Đường Dược-Phòng*
3 — *Thuận Long Đường Dược-Phòng*
4 — *Thuốc bổ nha phiến đại tài của Hồng-Lạc-Đường Taifoo*
5 — *Từ Ngọc-Liên Dược-Phòng*
6 — *Võ-Đình-Dần Dược-Phòng*
7 — *Thuốc trị phong-tích thần-hiệu của Vũ Võ Đình Tân Haiphong*

C/ — Đại lý các thứ dầu:

Khuynh-diệp, Ba cô, nước Sông Hương, Mười thương, v. v. của VIỄN-ĐỆ ĐỒNG-HỚI

Nam diệp, Cốt thần, nước bông, xà phòng thơm, v. v. của hiệu THUẬN-LONG HANOI

Các thứ phấn sáp Trường-Xuân của bà DANG-THI-HOI SAIGON

D/ — Đại lý các thứ sơn đủ màu (peinture pour toutes couleurs

E/ — Đại lý bán lẻ các thứ báo Tây, Nam xuất bản tại Trung, Nam, Bắc kỳ.

Các ngài ở xa muốn hỏi điều gì xin viết thư về, bản quán vui lòng trả lời ngay.

Ngài nào muốn ủy quyền đại lý xin viết thơ thương lượng.

Bản quán chủ ý thật thà, ngửa mong đồng bào xa gần huệ cố.

Chủ nhơn VƯƠNG GIA-BẬT Kính cáo

Thuốc chữa bệnh xán

Người nước ta hay ăn thịt tái, lại có khi ăn thịt bò lẫn với thịt gà, nên mới sinh ra bệnh xán.

Nhiều người mắc phải bệnh này mà không thấy có [illegible] gì cho nên không chịu tìm thuốc để chữa.

Cách một hai năm về sau con xán lớn lên bấy giờ nó cắn mới thấy đau bụng luôn luôn, rất là khổ sở.

Lại khi mình ăn của gì vào bụng để sinh cơ nhục thì xán nó lại ăn mất, rồi mỗi ngày nó lại sinh sản ra đến mấy chục con nho nhỏ như cái xơ mít mà ra theo mới phân đã đành, lại trong một ngày nó ra đến hai ba lần, mỗi lần một con, mà lúc nó ra thì nôn nôn thật rất khó chịu.

Nếu để con xán trong mình lâu năm thì lại nguy hiểm cả đến tính mạnh nhiều khi đã thấy nó cắn chết người.

Ai muốn dùng thuốc xin gởi thư nói cho tôi biết hoặc mới phải hoặc đã mấy năm để tôi chế thuốc và gửi cách linh hóa giao ngân, mỗi lọ đồng bạc là tuyệt bệnh xán.

Nguyên sứ tòa thượng hạng thông phán
TRẦN-ĐỨC-CẢNH
89 phố cửa Trường — Nam-định

BÌNH-CAN

BỔ - HUYẾT

Chuyên trị vinh vệ bất hòa, huyết hư gan ráo thường hay ngây ngấy sốt, sắc mặt thường biến, thỉnh thoảng đau bên cạnh sườn, tức bụng dưới, những chứng này thường sinh ra kém ăn ít ngủ chóng mặt đức đầu. Và đàn ông đàn bà hay có chứng tức bực, dận giỗi, hoặc ưu tư thái quá mà sinh ra.

Phương thuốc này lại có thể trị chứng đàn bà kinh nguyệt bất điều, tháng có tháng không, khí hư bạch trọc, tiểu tiện tức buốt, lệch tử cung, sa hoa muống, đẳng chứng. Nói tóm lại phương thuốc này có thể kiện tỳ lợi khí, bồi âm bổ huyết và sơ can giải uất giải phiền rất hay, đã được một nhà nữ y sĩ Trung Hoa khâm phục môn thuốc này nên tự xuất công ba bốn năm trời nghiên cứu và gia giảm thêm mới được thập phần hoàn thiện. Nay đem ra công hiến cho đời, giám chắc là một môn thuốc xưa nay chưa từng có. Mỗi lọ 1$00 — Nhẹ dùng ba lọ — nặng dùng năm lọ là khỏi hẳn.

T. H. L. kính cáo

Hiệu đại-lý: NGUYỄN-TỪ dit SINH-HUY
41 Rue de la gare VINH

SINH - HUY — 44 *Rue de la gare Vinh*
Bán buôn bán lẻ mũ bằn đủ hạng đủ kiểu.
Mới về: Cravate-pochette (été) kính treo mắt. — Mua buôn có giá riêng.

THÊM SỨC MẠNH CHO LOÀI NGƯỜI,
TRỪ TUYỆT CÁI HẠI VÔ CÙNG CHO XÃ HỘI

Không gì bằng:

THUỐC BỔ PHỔI
Hiệu THẦN-TIÊN

Kiêm trị các chứng đau phổi, ráo phổi, ho đờm, ho khan, ho ra huyết, ho lâu thành lao, mất tiếng, ngứa cổ.

Mỗi lọ 0$30

Môn thuốc Thần tiên

Tổng cục: 123 phố Khách NAM ĐỊNH

Đại lý: 24 Hàng Đường HANOI

Thơ và mandat gửi cho:
NGUYỄN XUÂN-DƯƠNG
123 phố Khách NAM-ĐỊNH

Các thứ thuốc THẦN TIÊN có trữ bán tại:
TRUNG-KỲ THƯƠNG CUỘC 107 Rue Paul Bert HUẾ

CARTES

POSTALES EN TOUS GENRES:

Bromure:	*Couleur*	*découpage fantaisie*
»	*Bleu*	*Dentelle et Broderie*
»	*Bistre*	*Cartes en relief*
»	*Violet*	*Cartes criant*

Etc... Etc... Etc...

Mme RICHARD. *RUE DE LA CITADELLE* HUẾ
làm đại-lý độc quyền nên bán

Giá rất rẽ

Không đâu bì kịp

Bếka mới ra thêm 1 dĩa có Dang ca Phù lục chậm và Cổ Bản

Tam-Kỳ: ĐỒNG-BÀO CHÚ Ý!!

NGƯỜI MAY MỚI GẶP THUỐC HAY?

Tạo-nhơn-Đường Hocmôn Gia-định

NAM - KỲ THÀNH CÔNG BÁC THÁNH - DƯỢC

1) THẦN-HIỆU TÊ BẠI HOÀN, chủ trị các chứng phong tê bại xuội nhức mỏi hoặc sảng hậu tê sưng rất thần hiệu: mỗi hộp giá 1p.20

2) ĐIỀU KINH BẠCH ĐÁI HOÀN, là thuốc bổ huyết điều kinh và trừ BẠCH ĐÁI HẠ đau bụng xót ruột, xây xẩm đều trừ được hết hễ uống vào thì dặng khỏe mạnh: mỗi hộp giá 1p.00

3) SÌ LAO BỔ TẠNG HOÀN, là thuốc bổ lao qui ông, qui thầy, qui học-sanh làm việc mệt mỏi bổ tinh thần rất hiệu nghiệm bổ phổi trừ ho-lao giải trí não, là thánh dược, mỗi hộp giá 1p.00.

4) NGŨ LÂM BẠCH TRƯỢC TÁN, chuyên trị về chứng đau lậu-kim-thời hoặc lâu, hoặc mau, uống thì trừ hết (chỉ mủ hoặc trược độc) tánh thuốc ôn hòa dễ uống, 12 bao: 2p.00

(4-4) DƯƠNG MAI SANG ĐỘC HOÀN, trị các chứng PHONG-TÌNH DƯƠNG-MAI CÓ GHẺ, SANG ĐỘC PHÁT SƯNG HỘT XOÀI hoặc cối khi còn ẩn trong mạch-máu hoặc chưa trổ ra hoặc ám-ỉ nhức đầu hoặc LẬU ĐỘC và nhiệt độc đều trị dặng tất cả, bịnh nhẹ uống 10 bao, nặng uống 15 bao tuyệt độc khỏi trừ căn; (giữ được vệ-sanh) KHÔNG HẠI SANH DỤC thứ thuốc bổn hiệu mới tìm dặng là phương thuốc thánh hai số 4-4, 12 bao cách giá . . . . 3p.00.

5) HÓA ĐÀM CHỈ KHÁI TÁN, trị các chứng ho phong ho đàm (HO NHIỆT) [illegible] trong cổ hoặc ngứa cổ v. v... 12 bao giá . . . 1p.00.

5-5 THUỐC HO HOÀN trị ho huyết ho sản hậu, hoặc già-cả ho mệt, ăn ngủ thất thường, mỗi hộp 12 hoàn 1p.00

6) BỔ TẢ THUẬN QUYÊN TẾ, nhãn ĐỒNG HỒ-TREO, trừ dặng cái giống độc ở trong bụng chói nước bịnh hậu đau bụng lâu năm xổ không phạt ti-vị xổ khỏe không đau bụng khỏi cữ kiêng, 12 bao 2p.00.

7) THANH NHIỆT GIẢI - BAN - TÁN, trị các chứng BAN CHẨN nội nhiệt, bịnh hậu da vàng, con nít ĐỔ MỒ HÔI ĐẦU hoặc CAM TÍCH bụng lớn, 12 bao: 1p.00

8) ĐOAN DƯƠNG CẤP-CỨU HOÀN, chế ngày mồng năm tháng năm gấp trị các chứng, nhứt là trị bịnh thời khí, dịch khí, cảm mạo thương hàn đi đường đem theo hộ thân thật là LINH - ĐƠN; mỗi hộp 30 hoàn giá 1,p50.

BÁC THÁNH DƯỢC CỦA BỔN HIỆU KHÔNG TỰ KHOE;
Đồng bào anh em chị em cũng đã biết rõ là BÁC THÁNH DƯỢC đã có giấy chứng-nghiệm và được tam kỳ hoan nghinh;
Ở xa muốn mua thuốc thơ hoặc mandat thì đề ngay:

Monsieur TRƯƠNG MINH Y
Directeur TẠO NHƠN ĐƯỜNG
N° 4 Rue de la Gare à HOCMON Gia-định

HÀNG TƠ LỤA

Nhà máy dệt FLACHET LEVANNHAN & Cie

ở Huỳnh-kim gần Bình-định

có dệt các thứ hàng loản lơ giày hơn hàng ngoại - quốc nhuộm kỹ không phai màu.

để quí bà dùng: làm khăn choàn, hoặc may quần áo, có *nhiễu, lụa, lãnh, cẩm-nhung* đen trắng các mùi;

quí ông dùng: may áo mát hoặc áo lót thịt có các thứ *lụa* và *nhiễu*, may âu-phục có *Shantung lơ*

MỚI CHẾ RA

Các ngài mua giày nên chú ý!

Bản hiệu mới chế ra kiểu giày này bằng vải trắng, đế bằn Crêpe Anglaise giá bán nhứt định 2$75 một đôi, ai muốn mua buôn xin mau mau gửi thơ thương lượng, thứ giày này dùng đi đường xa vừa nhẹ nhàng vừa lịch sự mà êm ái, và nhất là dùng để chơi TENNIS thời tiện lắm

Bản hiệu lại mới có Catalogue đẹp nhất Đông-Dương, xin viết thơ lấy ngay kẻo hết, mà từ nay giầy sẽ đóng hộp như tây vậy.

AN THÀNH
37 Phố Hàng Đào — HANOI
Mua hàng không đặt tiền Bản hiệu không gởi hàng

Imprimerie TIẾNG DÂN HUẾ

Directeur gérant HUỲNH-THÚC-KHÁNG

https://tieulun.hopto.org